

Waarom dat interview met stichter van Schild & Vrienden?

Auteur Gaea Schoeters vond het weekendinterview met Dries Van Langenhove, kopstuk van Schild & Vrienden, in deze krant geen goed idee. ‘Vooral mannelijke, blanke journalisten trappen in de val.’ *De Morgen*-journalist Joël De Ceulaer schreef een repliek.

Beste Joël

Gaea Schoeters is journalist en auteur van het essay ‘Liever tien nazi’s dan één tepel’, over de verhoudingen tussen alt-right, de pers en sociale media. Een uitgebreide versie van het stuk hiernaast vindt u op demorgen.be

Met stijgende verbazing las ik je interview met Schild & Vrienden-kopstuk Dries Van Langenhove. Je bent erin getrapt, Joël. Zo verstandig, en toch. Met open ogen.

Nochtans las je Ico Maly’s boek *Nieuw rechts*, waarin hij de media-strategieën van alt-right analyseert. Geen grotere triomf dan toegang tot de reguliere media, waardoor deze marginale groepen niet alleen aan geloofwaardigheid winnen, maar hun extremistische gedachtegoed ook binnenbrengen in de publieke ruimte.

White Lives Matter bijvoorbeeld: je laat Van Langenhove dat afwimpelen met “Blanke levens doen er toch óók toe?”, zonder hem ermee te confronteren dat die slogan komt van de White Nationalists van Richard Spencer en de neonazi’s van Charlottesville. En hoewel de kleur van hun uniform rechtstreeks verwijst naar Génération Identitaire, een beweging die zich een “vechtgemeenschap in dienst van een nationale identiteit” en een “Europese verdedigingsliga in een antiwesterse oorlog” noemt, mag hij Schild & Vrienden profileren als een clubje vreedzame conservatieven die zwerfvuil opruimen. Het zogenaamde bewijs: ze roepen niet op tot geweld terwijl ze door een cameraploeg van *Pano* worden gevolgd. Duh.

Intussen linkt Van Langenhove zich door begrippen en memes die de gematigde lezer ontgaan aan alt-right, iets waar mainstream rechts nadien dankbaar gebruik van maakt. Kamervoorzitter Siegfried Bracke (N-VA) noemde het stuk een *must-read*, waardoor de N-VA zich kon profileren bij haar extreemrechtse achterban zonder expliciet iets goed te keuren.

Dat alles, Joël, speelde zich vlak onder je neus af, en je zag het niet. Je bent niet de enige. De angst te worden weggezet als apologetische, linkse media is blijkbaar zo groot dat de Vlaamse pers collectief een overcorrectie naar rechts uitvoert. Uit een studie van een groep Amerikaanse historici en journalisten, gespecialiseerd in alt-right, blijkt dat de media de White Power-bewegingen door hun berichtgeving systematisch een duwtje in de rug geven. Een kritisch stuk over de Ku Klux Klan bezorgde hun duizenden nieuwe aanhangers. Idem met de neonazi’s van Charlottesville.

Vooraf mannelijke, blanke journalisten trappen in de val, omdat ze denken dat ze hun tegenstanders makkelijk kunnen ontmaskeren. Maar de ironie, beste Joël, waarmee je probeert Van Langenhove weg te zetten als ouderwetse kwezel en politiek lichtgewicht, werkt niet meer. Voor een groot deel van de Vlamingen houdt veel van wat hij zegt perfect steek. Ze herkennen zijn woordgebruik, dat hen door Theo ‘massamigratie’ Francken en Maarten ‘gutmensch’ Boudry is aangeleerd, en denken: die jongen heeft een punt. Zwerfvuil is vies en hoofddoeken zijn een symbool van onderdrukking. Transgenders zijn freaks. En nu je het zegt: *white lives matter*.

Van Langenhove bereikte met zijn boodschap wel degelijk een publiek. Een publiek van misnoegde blanken, die bang zijn dat hun kinderen het minder goed gaan hebben dan zichzelf, en dat in slogans als White

Lives Matter geen waarschuwing leest, maar een antwoord op hun diepste angst.

Na elke verkiezingsronde vragen de media zich af waarom rechts blijft groeien. Om vervolgens vast te stellen dat de cent-right partijen niet voelen wat er leeft. Terwijl ze er op precies dezelfde manier intrappen. Uit misplaatst superioriteitsgevoel. Omdat ze denken dat geen verstandig mens dergelijke ideeën ernstig neemt.

Of schreef je het stuk in naam van de vrijheid van meningsuiting? Wil je aan antidemocraten bewijzen dat je een democraat bent? Ik voorspel je: het is niet Van Langenhove die binnen twintig jaar spijt krijgt van dit interview. Het zijn wij allen. Als Europa straks veranderd is in een gesegeerde, totalitaire politiestaat, wat even ‘ondenkbaar’ is als het feit dat Trump president werd, denk er dan nog eens aan terug. Want Schild & Vrienden, dat was toch om te lachen?

Warme groet,
Gaea

Beste Gaea

Bedankt voor je brief. Die heeft mij enorm opgekikkerd: toen ik hem gelezen had, voelde ik mij op slag ruim twintig jaar jonger. Het leek wel alsof ik met de teletijdmachine werd teruggeschoten naar de jaren 90 van de vorige eeuw.

Je herinnert je die tijd nog. Journalisten kampten met de vraag hoe ze moesten omgaan met het gestaag oprukkende Vlaams Blok. Ik behoorde tot de strekking die vond dat we mandatarissen van die partij niet mochten interviewen, om hen – zoals dat heet – geen forum te geven. Artikels waarin Filip Dewinter en de zijnen werden ontnascherd als halve fascisten of hele neonazi’s, die konden niet genoeg verschijnen. Maar praten met die lui? Nee. Ik vond dat het politieke cordon sanitaire een journalistiek verlengstuk moest krijgen middels een cordon médiatique.

Mijn argumenten waren, ik wil daar eerlijk over zijn, van paternalistisch-electorale aard: de pers moest ervoor zorgen dat het Vlaams Blok zo klein mogelijk bleef. Daarom waren interviews gevaar-

lijk. In een interview kan een politicus immers liegen en de demagoog uithangen, om aldus de arme kiezer tot een stem te verleiden.

Als spijtoptant van het mediacordon verwerp ik die argumenten vandaag met klem. Ik vind dat journalisten geen paternalisten horen te zijn. De vraag welk effect een interview heeft op het stemgedrag van de lezer, is wat mij betreft irrelevant. Ik doe gewoon mijn werk. Voor iemand die zich heeft gespecialiseerd in het interviewgenre, betekent dat: mensen interviewen uit alle hoeken van het politieke spectrum – ook de rechterhoek.

Ik doe dat niet uit commerciële overwegingen, ik doe dat niet om een overcorrectie naar rechts uit te voeren, ik doe dat uit – hou je vast – nieuwsgierigheid, respect voor de lezer en trouw aan het devies van deze krant dat journalistiek moet prikkelen en uitdagen, en dwars en disruptief mag zijn. Niets is gezonder dan jezelf nu en dan terdege blootstellen aan ideeën die haaks staan op die van jezelf. Ik kan daarvan genieten.

Ik moet je dus teleurstellen. Je intentieproces klopt niet. Toen ik besloot om Dries Van Langenhove te interviewen, was het niet mijn bedoeling om de man belachelijk te maken in de ogen van welkendend Vlaanderen. Ik probeerde hem ook niet weg te zetten als een politiek lichtgewicht of een kwezel, zoals je insinueert. Ik wilde hem gewoon, euh, welja, interviewen. Met scherpe vragen, veel tegengas en jawel, af en toe een snuifje ironie om duidelijk te maken dat ik soms de wenkbrauwen fronste. (Tussen haakjes: dat boek van Ico Maly over nieuw rechts heb ik niet alleen gelezen, ik heb de auteur zelfs geïnterviewd – sterker nog: *De Morgen* was de enige krant die Maly een forum gaf.)

Dat je dwaalt aangaande mijn motieven, blijkt ook uit het feit dat je denkt dat de media geloven dat ‘geen verstandig mens zulke ideeën ernstig neemt’. Nieuwsflash, beste Gaea: er bestaan rechtse mensen, en die zijn niet noodzakelijk slecht of dom of wat dan ook. Ik ken heel rechtse mensen die heel verstandig zijn. Ik heb zelfs – ga even zitten – vrienden die behoorlijk rechts en conservatief zijn.

Ja maar, hoor ik je denken, en al die felle, vaak erg links aangesneden opiniestukken dan? Ik beken. Die schrijf ik ook soms. Maar weet je wat? Daar krijg ik precies dezelfde kritiek op. Dat ik door de rechterzijde onder vuur te nemen, bijvoorbeeld in het migratiedebat, de mensen nog verder naar rechts duw. Dat ik met andere woorden ‘contraproductieve’ opiniestukken schrijf. Maar ook van die kritiek trek ik mij niets aan. Het zou maar erg zijn. Als ik geen rechtse lieden meer mag interviewen en ook niet meer mag ontbranden in de occasionele polemiek – tjá, dan blijft er niet veel over. Behalve mischien bakker worden. Of woordvoerder van Servais Verherstraeten.

In alle ernst, Gaea: nogmaals dank voor je brief. Beter een debat over Schild & Vrienden dan doen alsof ze niet bestaan.

Genegen groet,
Joël

► Dries Van Langenhove van Schild & Vrienden in gesprek met *De Morgen*-journalist Joël De Ceulaer. © ERIC DE MILDOT